

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Jánosi-utca 42. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fo-
gadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatali illető előfizetési
pénz-, hirdetmény-, nyiltér-
és felzárólamások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe itisor tér-
fogata . . . . . 5 kr.
Béltégedj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezészerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

T. olvasóinkhoz!

A vidéki lapok szerkesztése a tapasztalat szerint egyike a legnehezebb feladatoknak. Nehéz pedig ez azért, mert ha hivatása körét túllépni nem akarja, kénytelen adatait közvetlen közelből meríteni, s ha gyógyítani akar, legjobb szándéka mellett is igen gyakran kell sebeket osztogatni; e mellett a szerkesztőt nem fedezi azon nimbus, mely a fővárosi sajtó munkásait — különösen a vidék olvasói előtt — bizonyos fényvel veszi körül. Innen van azután az, hogy egyik-másik hivatott egyén, ha reáshánja is magát e hálátlan munkára, saját nyugalmaát áldozza fel legtöbb esetben minden anyagi és erkölcsi jutalom nélkül, mert „kritikus“ van elég, de „segítő kéz“ vajmi kevés!

Talán sehol sem lehet ennek szembeötlőbb példáját találni, mint éppen városunkban, hol a legtöbb egyén — tisztelet a kivételeknek — hivatva érzi magát, megbírálani, illetve „lepipálni“ a közügy szerény munkásait, nem gondolva meg azt, hogy míg ő önértékét hajhászja, vagy szórakoztató multságokban keres üdülést mindennapi foglalkozása mellett, addig a szerkesztő, — mert hiszen ez nem kenyérdó állás, — kénytelen éber figyelemmel őrködni a történet felett, gondolatait, melyeket mindig a legjobb szándék vezet, a közönség elé tárni s jaj neki, ha olykor-olykor a személyt és tényt különválasztani nem tudja, vagy nem akarja.

Ez az oka nálunk a szerkesztő gyakori változásának. Elfárad a legjobb akaraterő, s lehül a legszentebb lelkesedés is. Pedig Rimaszombatnak szüksége van lapjára nemcsak azért, mert egy tekintélyes community székelye, de szüksége van reá hazafias szempontból is, hogy legyen hol megbeszélni a közügyeket; hogy legyen egy közeg, mely által terjesztjük és hirdessük a magyar hazafias eszméket azok között, kik nem magyar ajkúak lévén, nemzetünk méltányos és lovasias, sőt türelmes eljárását a különböző nemzetiségekkel szemben a „Narodni-Novini“, „Hlasnik“ s más hasonló

szellemben gyártott zuglapok hasábjairól ismerhetik meg.

E kettős cél az, mely bennünket — bizva azokban, kik e lapot s ennek elődjeit oly lankadatlan buzgalommal támogatták, — arra indít, hogy addig is, míg a szerkesztőben megállapodás jön létre, folytassuk s megszűnni ne engedjük.

Ezért vállalom el a szerkesztésért is a felelősséget, s a t. olvasóközönség megnyugtatóására kijelentem, hogy a „Gömör-Kishont“ mint eddig, ugy ezután is változatos tartalommal a rendes időben megjelenend.

Rimaszombat, 1886. évi július hó 3-án.

Rábely Miklós.

Rimaszombat, július 4.

Elvitázhatatlan tény, hogy a megyeszékhelyek, mint ilyenek, a mai világban, Magyarország fejlődését tekintve, nagy szerepre vannak hivatva. Nem csak a megye kormányzó főbb hivatalok vannak bennök elhelyezve, hanem a szellemi élet góczpontjai is, melyekből a műveltség sugárai szétágnak. E szellemi élet lüktető ere a megyei lap.

Műveltebb államokban alig van oly városka, melyben legalább egy hetilap ne védné folyton a város és lakosság érdekeit, melynek ha az abstract tudomány nem is közzölhet sokat, de annál többet közzölhet a gazdaság, ipar és kereskedelem. — A városok mindig nagy hatással vannak a közvetlenül szomszédos községekre, melyekben a folytonos érintkezés a városokéhoz hasonló műveltségi állapotot eredményez. Így a városok közelébe eső községek jóformán egy kis családot képeznek, melyeket ugyanazon érdekek kapcsolnak össze, s így lépést tartanak az előhaladásban.

Magyánk székelyének is ily szerepe van; önmagát kell művelnie, hogy környezetére hason. Az önművelődésnek ezer útja és módja van, — de mindezen utak és módok kell, hogy egy pontban összerálkózzanak, és e pont, mely társadalmi és szellemi életünk minden produktumát hiven tárja

elénk: e kisded heti lap, melynek homlokán e név áll: „Gömör-Kishont.“

És mit foglal magában ez ujság?

Az idő és világ rohamosan halad, s mi szeretünk a jövőnek élni. Nem szívesen foglalkozunk a multtal addig, míg magunknak nincsen multunk. Hanem eljön az az idő, mikor szemünk előtt a jövő elhomályosul, de a mult képei annál élénkebb színben fognak feltárulni lelki szemünk előtt. Látni véljük a mult elmosódott jeleneteit, ifjúságuk küzdelmeit, — elbeszéljük maradékainknak, azt a bizonyos „régii világot“, melyben nem volt önzés, irigység, lelketlen kufarkodás, mert az emberek egymásnak testvérei valának, — de annál több lelkesezés, ügybuzgalom, mely egy minden tekintetben művelt korszakot eredményezett, legalább mi ebben a hitben emlegetjük a régi jó időket anélkül, hogy maradékainknak tükröt adnánk kezébe, mely állításainkat, mint valóságot, visszasugározná.

A „Gömör-Kishont“nak ez a szerepe is meg van: feljegyez e város életében minden fontosabb momentumot, hogy egykor, mint a mult hű tüköre, a maradék előtt ismertesse meg atyái cselekedetét.

De a „Gömör-Kishont“ egyuttal a társadalomban fölmerült eszmék küzdőtere is. Hálás talajra lel hasábjain minden oly eszme és elv, melynek megoldása a jövő feladatai közé tartozik. És ily elv és eszme még igen sok van. Századunk az átalakulás százada, melyben az elmélet és gyakorlat vív egymással élet-halálharcot. Számptalan gazdasági kérdés még eldöntetlen, a mult hagyományai kibontakozni alig tudó gazdalközönséget napoként újabb téren látjuk mozogni s a sok ujításból biztos jövőt még nem jósolhatunk. Így van ez az ipar terén is. A fővárosban, s különösen a külföldön alakult nagy vállalatok a kis ipart végromlással fenyegetik. Mindezek oly kérdések, melyek, ha nem oldatnak is meg e lap hasábjain, de az ezen téren felmerült eszméknek szószólója és védelmezője, csak is egy helyi érdekű lap lehet.

És van végre az ember kebelében egy ideális

T Á R C Z A.

Ivás közben.**I.**

Én azt hiszem, hogy mindig voltam
Mióta ember s állat él;
Például: a zsidóknál Noé
És Bachus a görögökéél.
S ha ugy akarják az egék:
V a l a m i még itt is lesznek.

II.

Ha ugy menne dolgunk sorja,
Hogy azt, ki legtöbbet iszik:
Pórfiutól kezdve sorba
A legmagasb rangra viszik,
S irott folyamodvány helyett
Beszélneek csak a tények:
Barátim, engem azonnal
Muszka császárrá tennének!

III.

Bizony ha én császár volnék,
Boldog volna minden lakó:
A készpénzt nem fogadnám el,
Borban folyna bé az adó.
Koronám egy kancsó volna,
— Mert az arany erkölesrontó —
S trónusom: lent a pinézében
Egy ménkü nagy boros hordó.
Nagyobblelkü császár, mint én,
Nem volna a föld kerekén:
Levenném a koronámat
Fejemről — s a számhoz tenném.

IV.

Odalent Törökországban
Az emberek vigan élnek:
Ót-hat leány kínálkozik
Szeretőnek, feleségnek.

Csak az a baj, hogy a Korán
A bort inni megtiltotta;
Már pedig egy garast sem ér
Bor nélkül a lányi szoknya!

Mégis csak jobb magyar földön,
A hol minden esztendőben,
Kamatoz a szőlőtöke
S a borból kifutja bőven.

Külön e két nemzetbeli
Lenni szívem még sem akar:
Ugy volna jó, ha lehetnék
Egyszerre: török és magyar!

V.

Jó hogy Luther apánk győzött
Az előítéleteken:
Legalább így bort is adnak
A sátoros ünnepeken.

S bár hibáim vannak szépen,
— Üldöz is a szanom-bánom —
De azt éppen nem mondhatják,
Hogy a templomot nem járom.

Venter József naplója.

(1738).

— Adalék a mult század iptörténelméhez. —

A „Budapesti Hirlap“ egyik régebbi számának tárczarovatában a debreczeni körről volt szerencsém egyetmást elbeszélni. Azóta újabb kéziratok jöttek birtokomba s miután azokat szintén közérdektűeknek tartom: sietek némi ismeretést közlelni felőlök. Azt hiszem, meg fog nékem bocsátani a t. olvasó, hogy ily régiségekkel untatom, — de ezuttal egészen más tőrre irányzom figyelmét, mely sokkal reálisabb, ugy szölván a gyakorlati életre tartozik, s már csak azért is szükségesnek látom közölni, hogy mai világunk szintén a gyakorlati élet legbensőbb határai között mozog.

Nem egyéb ez Venter Józsefnek, sok erdélyi főúr és nemesember iródiájának naplója 1738-ban kezdve, melyben életének nevezetesebb mozzanatait írja le röviden, főleg bevételre és kiadásaira fektetvén a főszűlt. Érdekes párhuzamot lehet vonni az akkori és a mai kor iparczikkeinek árai között, miből egyuttal arról is meggyőződhetünk, hogy mily égbekiáltó különbség van a pénz akkori mennyisége és a mai között. Öregeink borus arezezal szokták emlegetni az elmúlt időket s vissza-vissza sóhajtának a boldog multba, anélkül, hogy elméjükkel végig futnának ama miserabilis időkn, mikor egy iródiák, alias irnok, 15 forintért szolgálta nagyságos urát, lévén egy személyben titkár, komornyik és — a nagyságos urfi pejesikójának jó kedvű abrakolója. Venter naplóját olvasva: mi is hajlandók volnánk ama kort boldognak nevezni, mikor egy 5 márvásos kordován eszmával a csatakos, zimankós telet ki lehetett huzni: csak hogy az a bökkendő, hogy az 5 márvás majdnem egy negyed évi fizetése volt a szegény tollrágónak s a tizenöt frt évi fizetésből nagyon vékonyan telhetett ki a feleség és gyermekek ruházata. Mindössze is annyi vigasztalása lehetett nyomorúsága közepett, hogy az urfi, vagy kisasszony a szolgálattól való kilépés alkalmával rendszerint busásan ajándékozták meg a szegény iródiákat.

„Anno 1738-ban — így kezdődik a napló — kellek elhadnom az Collegyomot, az mikor én poeta voltam.

In Anno 1740. 28 Augusti Mentem az Méltóságos Gróf Bethlen György Urfi eő Nagyságához inasnak, három esztendeig annak rendi szerint való megfizetésre.

Adott az Urfi eő Nga hosszu kucsmára 15 márvásokat esizmára 4 márvást, 1744 Hadtam el az Urfi eő Ngt tiszteességesen, mint hogy eő Nga kiadta egész munderomat. Legelsőbbben is adott az Urfi egy piros pej paripát, egész nyereg készületeivel, mely is az nyereg szerszám volt egy aranyas (az az egy arany értékű). Annakutána egy rendbéli köntöst, az mely is Francia posztóbul állott, selyem készülettal, rokajával együtt és egy veres nadrág sárga Tsizma, rezes kard — 8 forintok. Egy rezes kapaju pár puszka — 8 frt; egy dupla publican szin öv — 1 arany. Az melyért is az nagy Ur Isten hosszu étellel megálgya.

„In Anno 1745 Esztendőben mentem volt szolgálának az Méltóságos gróf Mikes István Ur eő Nghoz esztendeig, de holmi okokra való nézt el kellekett hadnom. — Vettem

világ is, melynek szintén meg kell adni a maga táplálékát. Érezzük, hogy mindennapi küzdelmeink, ha ki is fárasztanak, de lelünk a realis életnek szüntelen szemünk előtt létező bajai nem elégtit ki; kell valami az ábrándok világából is, — mely mint az üde forrás vize új életet lehellyen belénk.

Ott van e lap irodalmi rovata. Az abban közlött cikkek nem a csillogó fantasia produkumai, de bátran állíthatjuk, hogy e rovat a fejlődő tehetségek előiskolája, melyeket pártolni s — itt mag nek közt — méltányolni oly nemes eszelekedet, mely egykor talán édes gyümölcsöt is teremhet.

Ime, ez a „Gömör-Kishont“ tartalma rövid kivonatban. E lap nem a szerkesztőé, sem a kiadóé, hanem az egész közönségé kell hogy legyen. E czélből művelt közönségünk meleg pártfogásába ajánljuk a most megújuló felév küszöbén.

Szombathy S.

A hétről.

Ha az ember egy lefolyt hét eseményeiről akar írni, akkor legszembeötlőbb Rimaszombat kisvárosiasága. Az újdonság ha kilep büroijából, nem merülhet el a házak tömkelegébe, az emporádatba, hol hallatlan dolgokat szedve tolla hegyére, egy csomó meg nem történt eseménnyel állítson be a szerkesztőségbe. A rimaszombati események már mind megtörténtek az elmúlt két hét alatt s így erre a hetre semmi írni való nem maradt. Ha csak nem veszünk „eseménynek“ azt, hogy az a bájos kis istenke, kiti a hitrege hajdan Amornak nevezett, ezuttal két nemes áldozatot ejtett nyilván, mert hát az ilyenforma „történet“ még nagy városban is „esemény“ számban kél el, hát — meg nálunk!

Az igaz, hogy az utóbbi napok alatt rendkívül sok eső hullott alá az ég esatornáiból, de köve hiszem, hogy gazdaközönségünk örült volna ez áldásnak, mely a küszöbön lévő aratás reményeiből tépte ki a duzzadó szalakat. Hanem ha az esős időből mégis valami áldást szeretünk jósolni: ott vannak a boldog „áldozatok“, kiket fáma Hymen édes rabigájába sodort — jósoljunk az esőből (az ég örömkönyűjéből) nekik hosszú boldogságot.

Beütött a morte saison. A ki csak teheti „elpárolog“. No meg — vigasztalásul legyen mondva — akad oly keresztény halandó is, ki Rimaszombatba jön „nyaralni“; a mi világosan mutatja, hogy a nyaralás igen relativ fogalom, mert ha a pokorági lakos Rimaszombatba jő s a rimaszombati meg Pokorágyra megy, azt bizonyítja, hogy nyaralni mindenütt lehet ott, a hol az embernek passioja van mulatni. Hogy pedig Pokorágyon miképen telik az idő, nem tudom, de az bizonyos, hogy Rimaszombatban arany idöket élünk.

A Széchenyi-fürdőben úgy foly a kriksz-parthie, labinet, mint egy világhírű mulatóhelyen, s ha az embernek egy kis szerenésje van, meg egy pohár sörré valót is nyerhet. — Aztán jön a kerékpár-egylet, mely ez idő szerint két egész tagból áll. De hát kicsiny magból lesz az egyletverő fenő, s ha bár a mi kerékpározóink eddig még csak „földverők“ voltak: lehetnek még belőlök bajnokok is, valamely internationalis küzdterén, melyből nekünk az a vigasztalásunk marad, hogy a győzelem nem a mi, hanem az ök zsebére fog hétszáz forintba kerülni.

Különböen hogy Rimaszombat idővel csakugyan nyaralóhelyé válhat, váltig erősítgete egy itt időző losouci társaság. És ki hinné, hogy Rimaszombatnak vannak nevezetességei is? Legalább engem felszólítottak arra, hogy mutassam meg nekik városunk nevezetességeit. Én persze mosolyogtam megamban, hanem aztán elvezetém őket a Széchenyi-kertbe, melynél állításuk szerint gyönyörűbbet

Szebenben akkor egy Salavárit*) 7 sustákon; ismét vettem egy tajték pipát 5 sustákon, egy TUTORÁT dénár 9. — Mikes István urnál laktamban az mikor vala az Personals insurrectio mentünk vala egy Monora nevű Faluban must-rára, mint hogy már mind katonák valánk.

1746. ismét mentem Tekébe Nmzts Szilágyi Sándor Uram mellé írő deákjának. Fizetés: flor 15. Egy Pár Nadrág, két kordovány eszima.

Vásároltam Debreczenben egy „Keskény ut“ susták 4. egy „Bujdosáinak emlékezet követ“ poltra 10. (Könyvek.) Az Szent Péteri Sokadalomkor vettem egy tavalyi ünö borjut 9 májjasokon.

Annó 1749 eszt.-ben Csejden igen betstelen, gaz gyalázat esék rajtam, egy ebtül született gaz paraszt embertül, mely is meg is vert megis fogott, megis rakott, megis fizettem Neki jól. Adtam el Makfalván egy fakó szörü lovat 15 vonás forintokon.

Költöttem az Sokadalomkor: 3 singföre való fátölt 19 sustákon, ismét 3 „sing“ fátölt nyakravalót 14 poltrán, egy janesár patyolatot 11 sustákon, ismét 9 sing mejjfüzzöt 18 poltrán, puskapor 6 pltra, faolaj 6 pénz, kova 6 pénz. Riskása egy font 5 poltra, „Kemény János históriája“ egy májjas, 40 kötél dohány 81 dénár stb.

Venter uram 1750-ben házassodott meg, s ez alkalommal következőket jegyzé be naplójába: „Jóllehet olyan az idegen asszonyi állatnak ajaka mint a tsepegő lépes méz és lágyabb az olajnál: Lészen tenéked a te feleséged, mint szerelmes nyöstén szarvas és a kedves vadkecske; az ő szerelme (emlői) megelegítsen tégedet, minden időben s az ő szerelmiben gyönyörködjél szüntelen...“

Ime a napló tartalma innon-onnan kiszedegetve, mely elég érdekes arra, hogy megtudhassuk, miszerint ezelőtt 140—150 évvel — mikor még a dijakok és irnokok nem folyamodtak fizetés felemelésért a kormányhoz — mennyit tett ki egy titkárnak évi bndgetje. Akkor egy szegénysorsu fiatal embernek kevesebb igénye volt mint ma; megelegedett az inas és szolga ezimmel s 15 forint évi járulással, csakhogy megelegessen. Különböen eszéágában sem volt neologizálni, mert ha tudta volna, hogy halála után belöle írno k-ot csinálnak, bizonyára más pályát választ magának, csakhogy e szlávragos titulustól megmenekedjék. Dr. V. S.

*) Nyári vászon nadrág.

messze földön nem láttak, s egyenesen a schönbrunni parkhoz hasonlítottak, azután a megyei közkórházba, melynek tisztasága és czélszerű berendezése meglepte őket, majd a temetőbe menve, megnézték az épülfelben levő törvény-széki palotát, melynek nagy terjedelme szintén meglepő volt. Csak az utczák kövezetét nem díszítették — valamennyien tyukszemét kaptak! Ezen segíteni a város atyáink jövő feladatai közé fog tartozni, annyival is inkább, hogy városunk az idegen előtt gazdagság hírében áll, s e mindenesetre kellemes hírnév emelésére a jó kövezet okvetlenül szükséges.

A tejszövetkezet érdekében.

Midőn Karál János földmives iskolai igazgató urnak egy tejszövetkezet megalakítása érdekében közölt emlékiratáért gazdasági egyletünk nevében is van szerencsem közszönetemet nyilvánítani, ezuttal bátorodom ez irányban én is szerény nézetemnek kifejezést adni egy részről a tej értékesítésének hasznosságáról általában s az emlékiratban felvett számadatokból kifolyó végeredményt illetőleg, másrészt a tejszövetkezetnek a helyi viszonyok tekintetbevételével mikénti felállítására s működéséről.

Kérdést nem szenved, miszerint egyoldalú gazdálkodásunkat, egyoldalú szemtermelésünket, melynek káros voltát ez idő szerint nagyban érezzük, (nemcsak azért, hogy ma semmi jövedelmünk nincsen, de azért is, mivel tökélet: földünk termékenységét a folytonos szemtermelés, rablogdalkodás által nagy mérvben megapasztottuk) átalakítani, jövedelmezőbbé, többoldalúvá tenni, intenzívebb takarmánytermelés, illetve intenzívebb állattenyésztés által lehetséges — ez által lehetséges a helyes váltó vetésforgást s gazdálkodásunkban a helyes arányt a szemtermelés és takarmánytermelés közt behozni, s a nagyobb takarmánytermelés s az ez uton nyert nagyobb mennyiségű trágya mellett talajunk termékenységét évről-évre fokozatosan helyreállítani s növelni. Minthogy pedig az állattenyésztés hasonlólag között a legjövödelmezőbb, azért a tejszövetkezet megalakítása megyénkben a mezőgazdák egyik legvitalisabb kérdése, a miért is annak pártolását, illetve az abban való belépést minden gazdának melegen ajánlani bátorodom.

Nem hiába tartja az amerikai, „hogy sem a gyapot, sem a kukorica, sem a buza nem király a gazdasági termékek között, de a tej a király.“ E tekintetben a statisztika meglepő adatokat szolgáltat. Ugyanis Amerikában a tejgazdasági termékek értéke százmillió dollárral haladja meg az összes buza termést s százhuszmillió dollárral az összes gyapottermés értékét.

Azokban nem mind arany a mi fénylik, nézzük meg, vizsgáljuk meg a létező helyi viszonyaink tekintetbe vétele mellett részletesen, hogy valójában mennyire s mily körülmények között lesz jövedelmezővé nálunk a tejgazdaság, s hogy termelt takarmányunkat valójában mily áron értékesíthetjük, ha tejjé alakítva adjuk el mint tejet, vagy a tejből sajtot készítve értékesíthetjük? Ez utóbbi esetben megkapjuk-e, mint az emlékiratban kitüntette van: 1 mm. takarmány után 1 frt 80 krt vagy sem? Ez utóbbi kérdésre sajnosan nemmel kell felelnem. Mert az emlékiratban felvett számadatokat meghagyva ezek alapján a végeredmény az én számításom szerint az, hogy 1 mm. szalastakarmányt a tejgazdaságnál, ha a tejet sajttá alakítjuk, s mint sajt értékesítjük, nem 1 frt 80 krt, hanem csak 1 frt 13-38 krt jön ki, mivel az emlékirat takarmány-rovatának a) pontja alatt 60 drb tehénre 220 telelési napon át naponként s darabonként 5 kgm korpát á 3 frt 80 krt. (3 m. után) 11 frt 40 krt. naponként 10 kgm répa á 0-04 krt. 6 m. naponként 4 frt, erre a kiadás naponként tesz 15 frt 40 krt. — 220 napra 15 frt 40 krt. — tesz 3388 frtot, s nem 2100 frt 56 krt, mint az az emlékiratban kitüntette van, mely körülmény a kiadás végösszeget 1287 frt 44 krral szaporítja, s így a kiadás nem 5017 frt 83 krt tesz, mint az emlékiratban kitüntette van, de 5017 frt 83 krt. és 1287 frt 44 krt. — 6305 frt 27 krt. Ezen összeget levonván a 9166 frt 80 krtól, marad a feleletett szénáért csak 2861 frt 53 krt. (s nem 4118 frt 97 krt.), ha már most ezen összeg egy a téli 220 napon át naponként elfogyasztott 381 kilo, tehát 83820 kgm szénát, (nyárban 145 nap alatt darabonként s naponként 14 kilo — 142100 kilo elfogyasztott széna, összesen 225920 kilogram.

Szálás takarmányra elosztatik: 2259-20 kg. 2861 frt 53 krt. — 1 frt 13³⁸/₁₀₀ krt. esik egy mm. elfogyasztott szénánként a sajt készítés mellett, mi nem valami nagy ár.

Azokban ha a tejet, mint lefölozöden édes tejet Budapestben 7 krral értékesíthetjük — mi megtörténhetik akkor — 1 db tehén után 1600 liter, 60 db után 96000 liter tejt karnak 6720 frtot, a tej-jövedelem tehát 5996 frt 89 krt. helyett 6720 frt, több lesz tehát 1123 frt 20 krral, s ennyivel lesz több az összes 9166 frt 80 krt. jövedelem is, tehát 60 tehén után 10290 frt lesz a bevétel, ebből levonva a 6205 frt 27 krt. kiadást, marad 3984 frt 73 krt. Ezen összeget elosztva a 225-920 kgr. takarmányra, a tej ezen értékesítése mellett kapunk 1 mm. termelt takarmányunk után 1 frt 76³⁸/₁₀₀ krt. Tehát még akkor sem értékesíthetjük 1 frt 80 krral szálás takarmányunkat, nem pedig ha a sajt készítés mellett tejtünk literjét csak 5-83 krral értékesíthetjük.

A tehén-tejtermeléssel lehet a takarmányt legjobban értékesíteni. — Hasonlítsuk össze meglevő birkafejűinkkel mint értékesítik ezek a takarmányt? A mostani faj-birka, még rosszabbul értékesíti a takarmányt, vagyis annak tartása a gazdának még nagyobb kárral jár, mint az az emlékiratban kitüntette van, ugyanis mert 700 db juh évi haszna, igen magas számítva 1877 frt 80 krt. A kiadás: takarmány 180 napi telelésre 1201-05 kgr. nyári legelőnek megfelelő széna 1234-87 kgr. összesen 2435-92 kgr. — Egyéb kiadás 1579 frt 25 krt. helyett csak 1386 frt 85 krt véve (mert a juhakolra 8500 frt építési tőke vétetett az emlékiratban, s a szarvasmarhákra csak 1870 frtot, tehát építési tőke kamatra itt is annyit számítottunk mint amott: 8% -ot. Összehasonlítván a bevételt a kiadással, kitünik — a szálás szénára marad — 490 frt 95 krt. — hogy a birka egy mm. takarmányt 20¹⁵/₁₀₀ kron értékesít.

Azokban ha a széna mmázsáját csak 1 frtjával vesszük is, 2435-95 kgr. széna értéke tesz 2435 frt 95 krt. Ehhez hozzá adva egyéb kiadást 1386 frt 85 krt., lesz 700 db juh után a kiadás 3822 frt 80 krt. Ebből levonva

a jövedelmet 1877 frt 80 krt, lesz a tiszta kár 1945 frt a mostani juh-faj tartása s a mostani árak mellett.

Ha pedig a rendes folyó széna árakat s a legelők rendes árát számítjuk, még akkor is 1709 frt 80 krt. veszteségünk van, mert a) egy mm. jó édes szénáért 1 frt 60 krt számítani nem sok, a telelésre szánt 1201-05 kgr. krt számítani nem sok, a legelő nálunk 40 krt. dbjéért után esik 1921 frt 60 krt. b) legelő nálunk 1386 frt 85 krt., összesen 280 frt. — c) normális kiadások 1386 frt 85 krt., összesen 3588 frt 45 krt. — Ebből levonva a bevételt 1877 frt 80 krt, 700 db juh tartása mellett marad veszteség 1710 frt 80 krt. Ebből láthatni, hogy a szarvasmarhatartás mennyivel előnyösebb a juhtartásnál ez idő szerint.

Mi a tejszövetkezet megalakítását s kivitelét módját illeti, tekintettel a helyi viszonyokra az, szerény véleményem szerint a következő lehetne ugyanis:

Miután kérdést nem szenvedhet, hogy a tej, mint édes tej legjobban, legdrágábban értékesíthető; és pedig nálunk oly árban lenne értékesíthető mint az édes tej pesti ára, levonván belöle a vasutig való fuvar s a vasuti szállítási költséget Budapestig, mely literenkint 1 krajczárnál több nem igen jönne, s így a lefölozetlen friss édes tejet körülbelül 7—8 krajczáron értékesíthetnénk, mivel a vasuti forgalomunk: Rimaszécs-, Feled-, Balogfala-, Söregről Budapestre oly kedvező: hogy a reggel s délben kifejt tejet nevezett helyekről még az nap este, az este kifejt tejet pedig másnap reggel Budapestre van, s így összel, télen s tavaszozon meg a reggeli tejet is hűvös pinczékben, jégközt tartva, édes állapotban szállítható Budapestre. június, július, augusztus hónapokban pedig a déli és esteli friss.

Azért szerény véleményem szerint a tejszövetkezetnek a tej értékesítésénél két irányban kellene működni s a fő sulyt nem a sajt készítésre, de az édestej eladására fektetni, s csak azon tej dolgoztatnék fel sajtta, mely mint édes tej el nem adható.

Ez utóbbi körülményből kifolyólag, de különben is a tejszövetkezetnek, a vasuti állomásnak megfelelőleg, ennek környékén fekvő községekben külön csoportokba kell alakulnia, így állna elő: a) a rimaszécsi vasuti állomás közelében fekvő községek és pusztákból a rimaszécsi tejszövetkezeti csoport. b) a feledi vasuti állomás környékén fekvő községekben u. m. Feled, Jánosi, Pálfa, Serke, Simoni, Gesztete, Kisfalud, Várgede községekben a feledi csoport, kik a tejet a feledi állomásra szállítanák a délutáni s esteli vonatra, s innen küldetnék Budapestre. A feledi csoporthoz tartozhatna Rimaszombat is az édes tej eladásá tekintetéből, honnan a tej szekéren küldetnék Feledre. c) A sőregi állomáshoz közel fekvő községek mint Balogfala, Gortva, Ajuáskő, Almágy és vidéke, Söreg, Csoma, Sid, képezne a sőregi tejszövetkezeti csoportot. Így alakulna a Sajó völgyén is. Ezen tejszövetkezeti csoportok az illető vasuti állomásokra központosítanák az édes tejet, (nyárban a délben s este kifejt-, összel, télen és tavaszozon a reggeli tejet is,) hol a tejet egy megbízott alözletvezető megvizsgálná, átvenné s a délutáni s esteli vonattal expedálná Budapestre vagy az ottani országos tejszövetkezetbe, vagy még jobb, bizonyos más fogyasztó helyre. A reggel s délben kifejt friss édes tejet, a vonat mostani járasa szerint, Feledtől a délutáni órákban induló vonattal még az nap este Budapestre lehet.

A tejfelügyelő a tejfelületvezető a rimaszécsi, feledi és sőregi tejszövetkezeti csoportra nézve, egy személyben lehetne, ki a rimaszécsi vonalon jövő tejet, valamint a feledi csoportot is a feledi állomáson vizsgálná meg s rendezné el a további szállításra, s ugyanazon vonattal menné a sőregi állomásra, s itt ezen csoport tejet is megvizsgálná s átvenné s expedálná a többivel Budapestre. Magától értetődik, hogy a tejszállító edényeknek több rendbelieknek kellenék lenni. Megjegyzendő, hogy a rimaszécsi, feledi, sőregi csoport s a v a n y u t e j e Feleden központosítatnék s innen szállítatnék p. u. a Kurinezon tartott tejszövetkezeti lovou Kurinezra, hol az sajtta dolgoztatnék fel.

A tejszövetkezetnek központján, illetve a sajt készítése helyéül a rimaszombati és rimaszécsi szolgabírói járasra nézve legalkalmasabbnak látom — ha kivethető — a Kurinezot, vagy a pendelesi pusztát, a Sajó- s Vály völgyére nézve Rozsnyót, Tornallyát, a szárazvölgyre Putnokot. A felvidékre nézve Tiszolozot, Klenóczot, Nyustyát, Dobsinát és Nagy-Röczét.

A megnevezett központokon egy-egy sajt, esetleg sajt készítő legény készítené a savanyu aludt tejből a sajt, a fősajt — ki a Kurinezon vagy pendelesi-pusztán lakna — felügyelete alatt, ki időközönként s gyakran megszemlélné az illető központokon működő sajt készítő legények működését s a szükséghez képest utbaigazítaná.

Végül megjegyzem még azt is, hogy nekünk az édes tejet nemcsak Budapestre, de részben Salgó-Tarjánba, Miskolcra, sőt ősszel télen és tavaszkor — ha a vasuti napi közlekedés megengedi — még Debreczenbe is hasznossal lehetne szállítani, mely utóbbi helyen a lefölozetlen édes tejetnek literjét ez évben is 12 krajval fizették.

Ezek volnának azok, melyeket a tejszövetkezetre s a tej értékesítésére nézve egyelőre elmondani ohajtottam, addig is meg a gazdasági gyűlésen ezen tárgy bővebben s részletesen megvitatattai fog.

P. Apáthi, 1886. június hó 30-án. Sajt és tejeszövetkezetek ügyvivője.

Vajda Gyula, gazd. egyll. titkár.

Levelezés.

Nagy-Röczé, 1886. július 1.

Nem tudom, hol is kezdjem. Az ünnepek egész sorát éljük át. — Egyikét nyomban követte a másik, szinte mámorítólag hatott az emberre majd az, majd amaz. — Az ünnepek sorát a „Lumpácius és a három jó madár“ ezimű érdekes bohózat ismételt előadása nyitotta meg. A tündérlénet festői szép eszményi öltözetével megragadó látványt nyújtott. A hatást nagyban emelte a tündérek bájos dala. Alig tudott a közönség tőlük megválni. Terheltem a t. olvasóközönséget, ha sorra jellemezném ismételtelen az egyes szereplőket, elégnek tartom azt konstatálni, hogy a közönség elragadtatásának a gyakran szünni nem akaró tapsviharban adott kifejezést. Az előadásról elégedetten távozott a közönség.

Másnap délelőtt a helybeli polgári iskola zárünnepélyen díszes közönség gyűlt egybe. — A zárünnepélyt Gróó Vilmos megyénk szeretett kir. tanfelügyelője vezette. A tanulók értelmes feleleteikkel s magyaros kiejtésekkel, szabatos előadásukkal megnyerték a jelenlevők tetszését. —

Különösen érdekel szemlélték a kiállított szabadkézi- és mértani rajzokat, az írásbeli munkákat, s bámulattal nézgették a tanulók által készített egyes műipari tárgyakat. — Hallva, látva a polgári iskola hivatását, ezéjűt, bizonyára sokan elismerték létjogosultságát s szükségességét azok is, kik ez ideig kétségbevonni nem áttalák. — Mert hogy ily realirányú iskolára Gömörnek a sok humanitászok közt valóban szüksége van, azt csak az meri tagadása venni, a ki vagy nem gondol a haladással, vagy elfogadja a mai kor eszméit. A kor iránya, a megélhetés követelk ennek fennállását, tekintet nélkül azon fontos nemzetiségi misióra, melyet 10 év óta teljesít, mely már egy magában is elég létjogosultságra s pártfogásra.

Ugyancsak e nap tartotta a helybeli magyar olvasó- és társalgó-egylet is 25 éves jubileumát. — Kaszinónk, ennek emlékére egy rendkívüli diszközgyűlést hívott össze, melyben a kaszinó ez időszertü elnöke Perjessy László vázolta az egyesület 25 éves működését, küzdelmeit, felvirágzását, hatásait nagy lelkesedéssel s helyesléssel fogadott felőlasásában. — Majd Alexy Sándor a választmány megbízása folytán indítványozta, hogy városunk, egyletünk, intézményeink meleg lelkű barátait, pártfogóit a közgyűlés dísztagokká válassza meg. — A közgyűlés egyhangulag, nagy lelkesedéssel, között Hámos László országgyűlési képviselő, Bornemisza László alispán, Groó Vilmos kir. tanfelügyelő, és Borbely Lajos vezérigazgató dísztagokká választotta. — A dísztagságról szóló, igen eszesen kiállított okiratot a megválasztottaknak még a gyűlés folyama alatt átnyújták.

Ezen ünnepélyeken megjelent megyénk köztisztviseltek és szeretetben álló alispánja is, meg továbbá járásunk, illetve választókerületünk közkeveltségü képviselője Hámos László. — A további ünnepélyek azon öröm kifolyásai valának, melyet éreztünk a két tisztelt és szeretett egyén megjelenése folytán. — Ugyanis képviselőnk egy számos tagból s a város legelőkelőbb embereiből álló küldöttség kereste fel s biztosítva őt a város közönsége önzetlen ragaszkodása s tántoríthatlan bizalmáról.

Megyénk szeretett alispánját pedig, mint a ki először jelent meg mint ilyen, járásunkban, városunkban a küldöttségek egész sora kereste fel. Legelső sorban a szomszédos Jolsva városa, mint városunk kedves vendége, utána mindjárt Nagy-Röcze városa tiszteltelt nála. Azután az evang. és róm. kath. egyház, a polgári iskola tanári kara, a műkedvelő társulat, adóhivatal, posta-távirda, Coburg hg. tiszti kara s még több küldöttség vidékükről s városunkból, mindannyi tiszteletéről, ragaszkodásáról biztosítá.

A műkedvelő-társulat s a város, kedves vendégeik tiszteletére egyetértőleg egy közebédet rendeztek. Szazan jóval felül vettek részt e közebéden. — A legelső toasztot Stefanosk Károly polgármester mondotta, élteve megyénknek mindenk felett szeretett és tisztelt alispánját Bornemisza Lászlót, majd Bornemisza alispán élte Nagy-Röcze városát s annak hazafias lakosságát. Erre megereedt a toasztok hosszú sora: Mihalik Dezső Hámos Lászlót s nejét élte, Hámos László a nagyrocezi műkedvelőket s annak vezérkari főnökét Mihalik Dezsőt, Röczey István Groó Vilmosra emelte poharát. Török János a nagyrocezi kaszinó hosszú felmaradásáért üritette poharát, Perjessy László a kaszinó képviselői, különösen pedig Török János a rimaszombati kaszinó elnöke egészségére ivott. De ki tudná elszámolni a toasztok hosszú sorát, mely azután következett.

A műkedvelői társulat estére egy nyáreji mulatságot tervezett, de Jupiter pluvius eláztatta azt, így a fürdői díszítés kárba veszett.

A műkedvelő társulat azért még is kifogott rajta, mert termébe hivta össze a közönséget s csapott oly táncvizigalmat, mely farsangi nagy bálnak is beillt volna.

Az első négyest 38 pár tánczolta, s körülbelül ugyanannyi a másodikat is. — A díszes hölgykoszorút képezték: Bornemisza Lászlóné, Lányi Bertalané, Kubinyi Bertalané, Schmidt Gusztávné, Koren Lajosné, Tomesányi Lászlóné, Lokesánszky Andorné, Lukács Gézané, Farkas Erzsike, Schmidt Erzsike, Bornemisza Anna, Schmidt Anna, Kriston Boriska, Latinák Lenke, Biel Mariska, Halasi Etelka stb. és a helybeliek mindannyian.

A műkedvelő-társulat örömmel látta a két egymással rokonszenvező város testvéresülését, melyhez csatlakozni — bizonyára mindkettő ösztöne ömörme — készul a harmadik is. — Mindkét városból, különösen pedig Rimaszombatból, igen számos és szép közönség örvendeztetett meg bennünket becses megjelenésével. — A közel és távoli vidékek csaknem mindenike képviselve volt. — A mulatság pezsgő jókedv közt folyt s reggeli 5 óráig tartott. — Ugy hallom, a bevétel meghaladja a 400 frtot.

Klio.

Gömör-Ráhó, 1886. június 30.

A rimaszombati evang. egyház új leányiskolájának f. hó 27-én megtartott első évfáru vizsgálata előttem annyira érdekes tanügyi mozzanat, hogy arról a m. t. Szerkesztő ur szives engedelmével a „Gömör-Kishont” hasábjain is méltányul megemlékezni igen kedves kötelességemnek tartom.

Jelzett napon, a megelőző rövid istentisztelet után a templomba 9 óra felé vette kezdetét a vizsgálat, még pedig előbb a Prunyi Vilmos tanító ur vezetése alatt álló első és második csoportosított osztályllyal. A nagyszámu érdeklődő közönség a gyermekek szabályos olvasása, írása s biztos feleleteiben gyönyörködhetett; s a mi okvetlenül a szelid gyermekbarát modoru, néha talán túljó bánásmódot gyakorló tanító ur szorgalmának s buzgó törekvéseinek is az érdeme. Erre 10¹/₂ órákor a Jenes Jolán tanítóú kiasszony 3-6 csoportosított osztályának a vizsgálata következett. A mintaszerűen fegyelmezett növendékek szabatos feleletei míg egyrészt ezek szorgalmas készütsége s dícséretes előhaladásáról tanuskodának, az alatt másrészt a kitünő eredmény igen megérdemelt fényes bizonyítványul szolgált a tanítóú kiasszony kiváló szakképzettségének s igazán mesteri metodusának.

A vizsgálat végén a kiváló szorgalmat s viseletet tanúsított növendékeknek, a neveléstani szempontból igen ajánlatos u. n. k i t ű n t e t ő - j e g y e k osztattak ki; egy rimaszombati illetőségü leánya 5 frt 25 kr. ösztöndíjban részesült.

Most a tornapróbát mutatta be Jenes Jolán tanítóú kiasszony a növendékekkel, mely szintgy köztetszést aratott.

Az élvezettel tapasztalt tanítási siker méltó kiegészítőt képezé az emeleti tanteremben rendezett kézi-

munka-kiállítás, melynek mesternője Stiernberg Katinka kézimunkatanítóú kiasszony volt. Az ember szinte habozott, hogy vajjon a kiállított kézimunkák sokféleségét, avagy az azokon nyilvánuló goudos kivitel, eszt és nemes ízlést bámulja-e. Valóban, ilyen kézimunkakiállítás bármely magasabb fokú leányiskolának is d.szere s becsületére válnék.

Megemlítvén még a leányiskola iránt ébredt közbizalmat igazoló azon körülményt, hogy mindjárt az újraszervezés első évében 87 beirott növendéke volt, — a vizsgálat általános eredményét abban foglalhatom össze, hogy ezen iskola fejlesztésén s virágzásán hivatott szakérők működnek, hogy továbbá ezen leányiskola a városi oktatás fokozottabb igényeinek teljesen megfelel s itt is, a mi tőjaku vidéküknön, a városi képzést kereső leánygyermekre nézve valódi közkeveltséget pótol, s hogy általában már ezen első évfáru vizsgálat is, a rimaszombati evang. egyház azon nagy áldozatának, melyet az iskola felépítése s újraszervezése által a leánynevelés oltárára hozott, méltó gyümölesül bizonyult.

A vizsgálat befejeztével d. u. 1 órákor a gyönyörű Széchenyi-kert kioszkjában társas ebédhez ültünk mintegy harminczan. Az első köszönetét Glaufl Pal lelkész ur mondta a szép sikert kivívott tanítótestületre, utána Bodiczky Mihály körlelkész ur Hamallár Károly egyházi felügyelő urat, majd Török József igazgatótanító ur Glaufl Pal lelkész urat, Hamallár Károly ur Szabó György polgármester urat, ez pedig a vizsgálatot vezető dekanokat elítelt. A barátságos, vidám kedélyhangulat s a szűnni nem akaró pohárköszöntések, amint utólagosan értesülök, egész estig tartottak.

A kedves emlékü nap élénk behatása alatt, szívből kívánom ugy a leányiskolának, valamint az ezt feltartó egyháznak: crescant, floreat!

B.

Rimaszécs, 1886. június 28.

Tekintetes Szerkesztő ur! A „Gömörmegyei magyar közművelődési egyesület” rimaszécs-hangonyi körének érdemeiben gazdag pénztárnoka nevezett egylet javára az itteni iparosok közreműködése mellett táncmulatságot rendezett. Urnap estéjén a vendéglő nagytermében. Majális akart az lenni, (eltekintve attól, hogy június végén volnunk) mert a „Kiserdőben” lett volna megtartandó, ha Jupiter Pluvius nem szegődik a „Gömörmegyei magyar közművelődési egyesület” esküdt ellenségeihez. Elég az hozzá, hogy olyan zivatar kerekedett a majálisra kitűzött időre, hogy az esernyők belső kávékat jónak látták kifelé, az ablakablak szárnyaikat befelé, a fák töveiket felfelé, s koronáikat lefelé s megelémedett kerítések oldalait fölfordítani . . .

De ha már meg van fogadva a fekete népség, a fehérnépségtől se járja őket hazaküldeni Harmaczkra; hanem: ha itt vagy, huzzad! — Huzta is t . . . raktuk is, t. i. ő k a nőtát, mink a tánczot.

A mi közművelődési egyesületünk javára befolyt volna, ha jó idő van: az nem folyt be, de a miénk a mi javunkra kellett befolyni, az természetesen befolyt . . . a borból. Befolyt ugyan a költség is, — legalább nem volt deficit, mit a közművelődési egyesület terhére írunk kellett volna.

Denique máskor jobban választott alkalommal, előbb szétküldött meghívókkal, jobb idővel, késéget nem szenved, hogy a „Gömörmegyei magyar közművelődési egyesület” javára is, ha nem esürog, — eszeppeni fog. . . S.

Salgó-Tarján, 1886. június 25.

A rimaszombati athleta-verseny hölgy-bizottságának.

A salgó-tarjani „Vasparipa Club” kirándulói, kik szerencsések voltak a legutóbbi múlt pünkösdi ünnepeket, mint a rimaszombati „Torna-Egység” vendégei, Rimaszombatban tölthetni, elmulasztatlan kötelességüknek tartják a rimaszombati athleta-verseny hölgy-bizottságának hódolatukat, valamint köszönetüket kifejezni. — A kirándulók nevében: Barella Andor, titkár.

Felhívás

a megye gazdaközönségéhez és a megyebeli összes körjegyző urakhoz.

Miután nálunk a dohánytermelés alá szánt talaj okszerű előkészítése már előtte való ősszel elkerülhetlenül szükséges, s hogy ahoz, s egyéb előkészületekhez a termelőnek elegendő physical ideje lehessen; ezt elrendő, én — alólirott — a m. kir. dohánybevéltő felügyelőséget felkértem, miszerint a jövő évi dohánytermelésre vonatkozó kérelmi iverket megyénkbeli termelő gazdaktól még e nyár folyamán elfogadni, s azokat, illetve a dohánytermelési engedélyt, a fent előadott alapos indoknál fogva, még folyó év szeptember havában az illető gazdák kezében juttatni sziveskednék, ez irányu kérvényemre határozott s igenlő választ nyertem.

Azért tisztelettel felkérem ugy a nagyobb birtokos urakat, mint a kis telkesgazdák érdekében a körjegyző urakat, miszerint hivatalos körükhöz tartozó községekben a jövő évben dohány termelni ohajtó gazdák kérelmi iverket, szabályszerűleg kitöltve, alólirottulhoz folyó évi július 24-ig minden bizonnal betérjeszteni sziveskedjenek, hogy azokat július hó végén vagy legkésőbb augusztus hó első napjaiban illető helyére ajánolják felterjeszthessék, s hogy a gazdák a jövő évi dohánytermelési engedélyt — vagy esetleg az elutasító végzést — még folyó évi szeptember havában kezeik közé kaphassák, s így minden esetben előlegesen tájékozva lehessenek.

Megjegyezvén: a) hogy a kérelmi iverk kitöltésénél a dohánytermelési szabályok pontosan betartandók. — jelesül azon szabály: hogy egy község határában 20 kataszt. hold területen alól a dohánytermelési engedély, a létező törvények értelmében meg nem adható, tehát egy község határában legalább 20 kat. hold területre kell engedélyt kérni. (Ez utóbbi szabály be nem tartása okozta leginkább, hogy folyó évben csak 3 község kapott dohánytermelési engedélyt.) b) A kérelmi nyomtatvány iverk a dohánybevéltő hivataltól Budapesten (Józsefváros, Rigó-utca 3. sz.) kaphatók, az árának ivenkint (darabonkint) 4 krajczárnak előleges beküldése mellett (utánvétellel nem küldenek.) c) Minden egyes termelő számára 1 darab külön iv szükségletük.

Kelt P.-Apáthin, 1886. június hó 26-án.

Vajda Gyula, gazd. egyll. titkár.

Értesítés.

Az általam 18 év óta fentartott s Rimaszombati városi pártfogása alatt álló felsőbb leányiskolában a jövő tanév szeptember 1-én veszi kezdetét. Beiratások és főlvételi viz-

gálatok szept. 1—5 napjain tartatnak; a rendes tanítás 6-án (hétfőn) kezdődik.

A beiratásnál a t. szülők vagy helyetteseik jelenlétét kérem.

A polgári iskola első osztályába főlvetetnek azon leányok, kik az elemi (nép-) iskola négy osztályát sikerrel befejezték s erről rendes bizonyítványt mutatnak elő; ennek hiányában főlvételi vizsgálatot tesznek.

Bajlentéseket, előjegyzéseket, már a mai naptól kezdve elfogadok. — Rimaszombati, 1886. július hó 1.

Fábry János, igazgató.

Hírek és vegyesek.

Hymen. Ifj. Szentmiklóssy Kálmán földbirtokos eljegyezte Sebők Anna kiasszonyt. Sebők Pál földbirtokos kedves leányát. Aldás és szerencse kísérje frigyüket!

Fazekas Ferencz főgymnasiumi tanárt a kecskeméti ev. ref. főiskola egyhangulag a class. phil. rendes tanárává választotta meg. Midőn e választáshoz szerencsét kívánunk, nem mulasztatjuk el őszinte sajnálatunkat fejezni ki afőlött, hogy körünkből távozik. A mi gymnasiumunk vesztit, a kecskeméti pedig egy szakképzett, ügybuzgó, hivatásának élő tanárt nyer benne.

A helybeli jótékonycélu nőegyesületnek múlt hónapban tartott évi közgyűlésén Liszka Józsefné az egyesület igazgatónője beadta lemondását. Ő usága ritka lelkiismerettel vezette az egyesület ügyeit, s mint rendkívül buzgó hivatalnoknőt a nőegyesület méltán sajnálhat. Miután ismételt kérések és rábeszélések után sem akart állású megmaradni, a közgyűlés egyhangulag Abonyi Jánosné ő ngát választá meg igazgatónővé. A volt igazgatónőnek pedig buzgó működéséről jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Részünről, midőn Liszkané ő ngának leköszönését őszintén sajnáljuk, a nőegyesületnek az új igazgatónő választásához szerencsét kívánunk. Hisszük, hogy Abonyi ő ngában szintén ügybuzgó, lelkes és munkás igazgatónőt nyert az egyesület. — A választmányok a közgyűlésen tett évi jelentésére a számadásokra lapunk legközelebbi számában még visszatérünk.

Bács Károly szintársulata mely Rimaszombatban kellemes emléket hagyott maga után, Balassa Gyarmaton nem nagy rokonszenvre talált. A közönség gyérene látogatja, a mi nem nagy dícséret a gyarmatiakra.

Főgymnasiumunkban beállott a teljes munkaszünet. Ugy az évfáru vizsgálatok, mint az érettségi vizsgák befejeztével diákjaink elszéledtek a szelrozsza minden irányában s a tudományok csarnoka jelenleg kong az ürességtől. Tanulók és tanárok egyaránt pihennek, mit a tíz hónapig tartó farasztó munka után meg is érdemelnek.

Az akadémiai és Kisfaludi-társaság megkezdették szűnidejüket. A nyári hónapok alatt nem tartanak több ülést, mert a tagok legnagyobb része vidékre vonult üdülni s a tudományos és költői vénák táplálására új anyagot gyűjteni. Mint a szorgalmas méhecsékek virágról virágra szállanak, az eszmék és szellem virágaira, hogy azokból mézet gyűjtsenek s szeptemberben újból megkezdődő ülésszakra — a tudomány és művészetek iránt érdeklődő művelt közönség számára. Igy Gyulai Pál Leányfalván, Csiky Gergely Muszkár Aradmagyében fognak nyaralni.

A Budavár bevételének kétszázados emlékére Budapestben szeptember hóban rendezendő történelmi kiállításon, négy királyi gobelin is lesz, melyek egyenként 20.000 forintba vannak becsülve. Mindenesetre szép terem lehet az, melynek csak ablak és falszőnyegei 80 ezer forintba kerülnek.

Iparművészeti pályázat. Az iparművészeti társulat pályázatot hirdetett egy tárgyér tervrajzára, melynek díszítvényei az asztali készlet többi darabjaira is alkalmazhatók legyének. Jutalma: 100 frt.

A felsőbb leányiskola jun. 28-án tartotta meg évi vizsgáját Rimaszombatban a megyeház nagy termében. Nagyszámu és díszes közönség hallgatta meg a növendékek szabatos és értelmes feleleteit, nézte végig az írásbeli dolgozatokat, rajzokat és a különféle s szépszámu kézimunkákat és meggyőződött arról, hogy erre az intézetre Rimaszombatban nagy szükség van. Nem mondtunk sokat, ha teljes elismeréssel adózunk az intézetet felantó igazgatójának, ki közel husz éve lankadatlan ügyszeretettel törekszik a nők fensőbbfokú oktatását és nevelését a jelenkor színvonalára emelni s erjét felülmuló áldozatkészségével fentartani akkor is, midőn sem saját érdeke ennek fentartását nem kívánja, sem oly alappal nem rendelkezik, mely egy ily iskola fenállását állandóan biztosíthatja. Hát vajjon a nemes város nem tehetné meg, hogy a közművelődés s különösen a leánynevelés érdekében, ha minden egyéb közügyért annyi áldozatot hoz, ez intézetet nagyobb segéllyel támogassa! Félő, hogy az anyagi küzdelmek végre a legjobb akaratot is megbénítják; sőt hallatszott, hogy a fentartó igazgató az intézetet csakugyan megszünteti. Örömmel tapasztaljuk azonban a mai számunkban közé tett értesítéséből, hogy a munkát mégis folytatni fogja egy ideig. — Visszatérve a vizsga folyamára, constánlunk kell azon szép eredményt, melyet különösen a német nyelvben tettek a növendékek. Raisz-Marikovszky Emma urnő odaadó munkássága előtt meg kell hajolnunk, ki annyit tett, hogy leányaink e nélkülözhetlen nyelvet elsajátítsák, s nem vagyunk könyvetlenek őket idegebe adni. Hallottunk jó kiejtésű francia feleleteket, melyek arról győztek meg, hogy a nyelv tanítása jó kézben van letéve; számtani megoldásokat, melyek meglepő készséggel és szabatosággal vitettek végre; s hazai és világtörténet eseményeinek s művelődés történeti mozzanatainak folyékony s értelmes tárgyalását, a magyar nyelvnek öntudatos használatát s mindazon tárgyakban való jártasságát a növendékeknek, melyekre az életben a nőknek annyira szükségük van. Őszinte köszönetet szavazunk tehát főleg a két ifjú tanítóúnek Csider Gizella és Fábry Aranka kiasszonyoknak, kik hivatásszerűen működtek közre a leányok nevelése s oktatása körül. A vizsgálaton a város polgármestere elnököl, ki befejezőkor meleg köszönetet mondott ugy az igazgatónak, mint a közreműködő tanítóúagnak erélyes, tapintatos és sikeres fáradozásáikért. — Együttal megemlítjük, hogy e vizsgát előzőleg jun. 26-án tartatott meg felekezetenként a vallastani vizsga és a tornapróba az intézet helyiségében. Amott kevesebb volt az érdeklődés, mit általában a vallásosság hanyatlásából, mint korunknak egyik sajnálatra méltó symptomájából kimagyarázhatunk. Az ügyes torna-gyakorlatokat már nagyobb közönség nézte végig s gyönyörködött a vezénylő kiasszony tanításának fényes sikerein. A

vendégek soraiban láttuk egy a prot. vallástani, mint a tornapróbán Zelenka Pál miskolci ev. lelkész urat, ki kellemes meglepetésének nyilvános szavakban adott kifejezést.

Circus. Enders J. igazgatósága alatt pár nap óta műlovas társaság működik a temető előtti téren felállított vízszon-sátor alatt. Nehány ügyesebb mutatvánnyal a szereplők megnyerték a közönség tetszését. Bon k. a. a vágatató hátán tett bukfeneci, szintén Paulina és Adolf szerelmességét két ló hátán, György bohóc lokomotívja, az okos számár, Hegyesi Lipót és Földesi J. merész tornászata. László János lábgyengysúlyozása, mint sikerült mutatványok. Kellő méltánylásban részesültek. Azonban a jó izles nevében tiltakozunk az olyan mutatványok ellen, minőket Paula és Mariska testvérek produkáltak „magyar nemzeti kettős tánc” cím alatt. Az oly eszményi magyar esárdásnak kiparodisálása nem alkalmas a rokonszenv felébresztésére egy magyar városban. — Enders J. ur különben dicséretet érdemel azért, hogy szereplőit magyarul beszélteti, — mely tudunkkal e téren első kísérlet.

A rimaszombati meteorológiai állomás megfigyelései 1886. június 24—30. napjain.

Műszerek: 1224. számú Kappeller-féle barometer; 716. és 717. számú Kappeller-féle hőmérők; szélvitorla. esőmérő. Megfigyelési idő: reggel 7-, délután 2-, este 9 óra.

A barometer állása ugyanez órákban (0-ra redukált légnyomás) a 700 milliméteren felül: A száraz hőmérő (Celsius szerint) állása ugyanakkor:

24-én 38 ⁵ 37 ⁶ 41 ⁷	24-én 11 ¹⁵ 18 ³⁰ 11 ⁴⁰
25-én 45 ⁷ 45 ³ 45 ⁷	25-én 11 ¹⁰ 20 ⁷⁵ 15 ⁸⁰
26-án 45 ¹ 44 ³ 44 ¹	26-án 13 ⁹⁰ 22 ⁷⁰ 14 ²⁰
27-én 43 ³ 41 ⁹ 42 ²	27-én 14 ⁵⁰ 26 ²⁰ 16 ¹⁵
28-án 42 ⁶ 41 ⁹ 41 ⁸	28-án 16 ⁵⁵ 24 ²⁰ 17 ⁵⁵
29-én 42 ³ 41 ⁵ 41 ⁹	29-én 15 ⁸⁰ 25 ⁵⁰ 19 ⁶⁰
30-án 40 ⁴ 38 ⁵ 38 ⁹	30-án 16 ⁷⁰ 19 ⁴⁰ 14 ⁸⁵

Heti közép légnyomás: 742¹ mm. Heti közép hőmérséklet: 18⁴⁵ C°.

Párányomás milliméterekben: Nedvesség százalékokban:

24-én 7 ⁴ 7 ⁴ 6 ⁹	24-én 75 48 69
25-én 7 ⁹ 9 ¹ 8 ⁹	25-én 80 50 66
26-án 10 ⁰ 11 ⁹ 7 ⁹	26-án 85 58 65
27-én 11 ⁵ 12 ¹ 11 ⁹	27-én 94 48 87
28-án 11 ⁶ 12 ⁵ 12 ⁴	28-án 83 56 83
29-én 11 ¹ 9 ² 12 ⁸	29-én 83 39 76
30-án 12 ⁵ 14 ² 12 ⁰	30-án 89 85 99

Heti közép: 10⁵ mm.; — 72%.

E héten felhőtlen nap nem volt; derült négy; a felhők alakja: halmos kétszer, réteges kétszer, fűrtréteges egyszer, fűrthalmos kilencszer, réteghalmos háromszor, esős háromszor lett megfigyelve.

Csapadék alakja június 24. 26. 29. és 30-án: eső=34² mm. Villámlás, menydörgés június 24. 26. és 30-án, utóbbi záporral.

Szél megfigyelve 17-szer; még pedig: É=2-, ÉK=2-, K=1-, DK=1-, D=1-, DNy=1-, Ny=2-, ENy=7 ízben. 1 foku 11-szer, 2 foku 2-szer, 3 foku 2-szer, 4 foku 1-szer. 6 foku 1-szer.

Rimaszombat, 1886. július 1. **Fábrý János.**

A megfigyelések áttekintése az 1886. év első feléről:

	Jan.	Febr.	Márcz.	Apr.	Május.	Június.	
O-ra redukált légnyomás	maximum	749.7	763.0	754.8	755.1	749.0	745.7
	1-én	9	13-án	2-án	19-én	25-én	25-én
	minimum	727.1	729.0	724.2	734.4	732.8	729.4
Hőmérséklet C°	21-én	3-án	4-én	29-én	14-én	20-án	20-án
	(havi közép)	746.8	745.9	743.9	742.7	741.6	737.7
	maximum	5.05	2.55	16.10	23.20	31.05	30.30
Párányomás mm.	28-án	1-én	29-én	29-én	30-án	3-án	3-án
	minimum	19.05	13.30	17.15	0.80	1.20	10.10
	(havi közép)	1.46	3.72	0.44	10.88	15.07	17.34
Nedvesség %	5-8	5.1	5.9	9.7	13.8	14.8	14.8
	28-án	1-én	28-án	30-án	29-én	6-án	6-án
	minimum	0.8	1.4	0.9	2.3	2.9	5.7
Csapadék mm.	16-án	11-én	11-én	23-án	5-én	17-én	17-én
	(havi közép)	4.0	3.2	3.7	6.2	8.5	10.8
	maximum	98	100	100	96	100	97
Szárazság mm.	26-án	27-én	22-én	14-én	13-án	5-én	5-én
	minimum	71	49	33	25	26	30
	(havi közép)	89	91	83	67	66	73
Szeleség mm.	25.4	18.5	13.6	13.1	29.8	32.1	32.1
	9-én	2-án	3-án	11-én	12-én	5-én	5-én
	esős nap	21	8	8	8	10	21
Szeleség mm.	9	8	5	—	1	—	—
	hóval	9	8	5	—	1	—
	összesen	111.7	52.9	37.9	36.7	42.9	156.6
Szeleség mm.	37	28	29	19	26	12	12
	szélesend	56	56	64	71	67	78
	megfigyelt	—	—	2	—	2	2
Kód: napok sz.	10	6	3	—	—	—	—
	derült,	2	13	18	18	19	11
	borult nap	29	15	13	12	12	20

Rimaszombat, 1886. július 2. **Fábrý János.**

Magán-hirdetések.

Tanulóul

egy jóra való, tisztességes szülőktől származott, 13—14 éves ifju alólírott rimaszombati műcukrászdájában azonnal felvétetik. — A feltételek iránt értekezhetni **Miskolczy Istvánnal.**

Kiadó lakás,

Rimaszombatban a rimasor-utczában, 7/a. szám alatt és a jánosi-utczában 10. sz. alatt, folyó évi Szent-Mihály napjától, esetleg szeptember 1-től bérbbe adandó. — Értekezhetni **Rónay Gyulanál.**

Magyarország leghiresebb s legszén-savdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemebb tündítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitünő segélyt ad; tüdő-, hörgbántalmaknál, hucycsöhölyg hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitünő gyógyszer képez, — mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvízberlőnél **Nyíregyházán; s kapható jelesb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.**

Hirdetmény.

1508. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Palánszky**

Czirkusz Enders,

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy 28 tag- és 12 idomított lóból álló társulattal ma és mindennap esti 8 órakor a temető melletti téren nagy szabad-előadást rendezek, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom. — Rimaszombat, 1886. július hó 4-én.

Enders, lovarda-tulajdonos.

Fényképészeti jelentés.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség tudomására hozni, miszerint ideiglenes használatra szánt fényképészeti felvételi helyiségemet egy **szilárdan épült rendes építménnyel** eseréltem fel. Most azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy bárminő időjárás-kor is felvételeket a legsikerültebben eszközölhetek. Minthogy **e hó második felében** rövid időre, megyénk felső vidékére rándulok felvételeket eszközölni, felhívom mindazokat, kik igazán művészi kivitelű fényképeket ohajtanak, szerencséltesse nek látogatásikkal. — A képek jóságáról kezeskedem; oly képek, a melyek nem sikerültek, nem adatnak ki.

Rimaszombat, 1886. július 3-án.

Teljes tisztelettel
ANDRÁSY MÓR, fényképész.

Haszonbéri hirdetés.

Csizben, a közbirtokosság tulajdonát képező **italmérés jog két korcsmával,** három egymásután következő évre **1886. év szeptember 19-én** délelőtt 10 órakor, nyilvános árverés útján a község házában bérbbe fog adni, mire a bérleni szándékozők, 10%-el ellátva, meghivatnak.

A haszonbér 1887. évi január 1-én kezdődik.

A feltételek alólírott nál Csizben megtekinthetők.

Horváth József,
közbirtokossági igazgató.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője **KASSÁN,** Eperjesi-ut 6. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemeltartásával, ezélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **közeledő nyári idényre,** nevezetesen:

Csészlőkészleteit könnyű járással járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra, **Kézi csészlő-gépeit** járgány hajtásra is alkalmazva, szalmázó készülékkel vagy a nélkül, **Baker- és magtár-rostait,** továbbá mindennemű

Szivattyúkat, **Gőzgépeket és gőzkazánokat,** **Szeszgyár-berendezéseket,** mint p. **Henze-főzők,** kavaró készülékek, maláta s **burgonyazúzókat** stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan** s bizományi raktárt

STOLCZ MÁRTON urnál Rimaszombatban.

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödnék gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.